

ΗΡΩΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΚΟΛΙΑΣ Ο ΠΛΑΠΟΥΤΑΣ

‘Ο Κόλιας πέρνει άμνηστεία. Γεράματα, ρευματισμοί, μά και παλαικαριές. Οι αιματηροί άγνωντες του Κόλια κατά ταν τρεμερών διαλειών. Τὸ παλούκωμα τοῦ κλέφτη Θανάσα. Στὸ πανηγύρι τῆς Ἀλωνίσταινας. Χορός καὶ αιματοκύλισμα. Τὰ κεμένα κεφάλια. Πῶς τὴ γλύτωσαν ὁ Δημητράκης; ‘Ο Κόλιας κατὰ τὴν Ἐπανάστασι στὸν ‘Αγιο Πρόδρομο. ‘Ο δάνατος τοῦ Πλαπούτα κατά.

ΑΣ δίνουμε σήμερα τὴν πέμπτη καὶ τελευταὶ σὲ τὴν περιπτειωθεστατὴν ζῆσης τοῦ ήρωούκου παταπαλού τῆς Γοργονίας Κόλια Πλαπούτα.

Οὐ τοσούς γράψαμε καὶ στὸ προγούμενο φύλλο, δὲ Κόλιας γνωίσοντας στὴν Παλούπα, ήζερε καλά, πάς όταν εἴχε σάχημα μὲ τοὺς Τούφους. Γ'. αὐτὸς κρύπτης ἀρκετὸν κινδὺ καὶ συγχρόνως ἔβαιλε νὰ μεσιτέψουν ώπερ αὐτὸν στὸν Βαζόνη τῆς Πελοποννήσου, τὸν Βαλῆ Πασσᾶ, γινο τοῦ τρομεροῦ ‘Αλῆ Πασσᾶ τῆς Ήπείρου. ‘Απ' ὅλες

τις μεσιτείες ὑπὲρ τοῦ Κόλια, ἐπιστὶς ή μεσιτεῖα ἐνὸς Ιταλοῦ φίλου τοῦ Πασσᾶ. Αὐτὸς ἔσως τὸν Κόλια στὴν περίστασι αὐτῆς, αὐτὸς τοῦ γλύτωσε τὸ κεφάλι. Κ' ἔτος πρὸς δὲ Κόλιας ἀμνηστία καὶ ἐγκατεστάθη πάλι στὸν περίφορο πέργο του, στὴν Παλούπα.

Ἀρκατέθη καὶ φόρεσε στὸ μάρτυραν αὐτό. Οἱ Κόλιας ζύδινε ἥσυχα καὶ φρόνιμα. Τὸν εἰλαν πάρε πλέωτε καὶ τὰ γερατεῖα. Υπίφερας ἀπὸ ρευματισμούς, τὸ θηριό αὐτὸν ποτούσος ἀλλοτε νὰ διασιγχτεί πεκοπόρων τὸ δόλοκληρο τὸ Μωφάρη, χωρὶς νὰ πάρῃ ἄνδρα!

Μολισταία μ' ὀλα τοῦ τὰ γερατεῖα καὶ μ' διλούς του τοὺς ρευματισμούς ἀφηνίας καὶ κάπον μάπον δὲ Κόλιας. ‘Αρκατές τότε τὸ ποτό τους, εργανεις στὸ κλαρὶ καὶ ἀφάνιες τους Τουφουκούς διόπι.

Δέιν πότι τοῦ 1821, δὲ Κόλιας παρατήθη ἀπὸ Καπούπασης καὶ διορίστηκε στὴν θέση αὐτὴν ὁ γυνός του Δημητράκης, ὁ δοτὸς εἰχει γυρούς απ' τὴν Ζάκυνθο στὴν 1819.

Ἐναὶ ἀπ' τὰ μεγάλεσσα κατοχθόνιατα τοῦ Κόλια ήταν καὶ δὲ περιφρισμὸς τὸν δόπιο κατωθόνως νὰ ἐπιβάλῃ στοὺς τρομεροὺς Τουφουκαλβανούς τὴν Πελοποννήσου, τοὺς πανίσχυρους Λαλαίους τῆς Ήλείας.

Τρομεροὶ καὶ γενναιοὶ πολεμοῖσται οἱ Λαλαίαι, ἔκαναν σύγκενς ἐπιδρομές κατὰ τῆς Γοργονίας καὶ τὴν ἀφανίζουσαν κυριολεκτικά. ‘Οταν μάρτυρος διορίστηκε Καπούπασης δὲ Κόλιας τοὺς μήνυσε ‘ενά μαζέψουν τὰ λουφά τους’, γιατὶ θάχουν τὰ κάμουν μαζέν του, ἀν τολμήσουν νὰ ξαναπλήσουν στὴ Γοργονία. Οἱ Λαλαίαι δὲν ἐλαβανὸν δόψην τους τὴν παραγγελία τοῦ Κόλια καὶ πολλὲς φορὶς ἐπέδραμαν κατὰ τῆς Γοργονίας. Μία φορά μάλιστα τρεῖς Λαλαίαι, δὲ Χάτζος, δὲ Χασάν Φίδις καὶ δὲ Κονχεράτης τοῦ κάγανον καὶ τὸ στάτι στὴν Παλούπα! ‘Αφρούς απ' τὸ κακό του δὲ Κόλιας. Μάζευσε τὰ παληάραμα του καὶ τοὺς ρίχτηκε ἀποφασισμένος νὰ τὸν ἐκδικήσῃ. Μάζευς ἐπὶ μαχῶν καὶ συγχρόνως ἐπὶ συγκρότουσεν ἐπακολούθησαν. Χέθηκαν ποταμοὶ αἵματος. Μετὸ τέλους δὲ Κόλιας ἐπεκρήπτησε ὁ Λαλαίος, δὲν τολμήσαν πειλά νὰ ξαναπλήσουν στὴ Γοργονία.

Τοὺς αἰματηροὺς ἀγνῶντες τοῦ Κόλια κατὰ ταν τὸν φεβρουάριον Λαζαίων τοὺς τραγουδοῦσε μ' ἐν θουσιασμῷ δὲ λαός. Σχετικὸ μὲ τοὺς ἀγνῶντας τοὺς αἴτους εἶναι καὶ τὸ παρακάτω δημόδες αὖσα:

Τὸ λέγον οἱ κενάνοι στὰ βανοῦν· καὶ πέρδεινας στὰ πλάγια
Τὸ λέει μιὰ Φαντασίστασα καὶ μιὰ Λαλιωτοπούλα:
— ‘Ἄλλη στόλτα Κεχαράμπητη καὶ σένα Ζουλάγα.
Τὴν Κυριακὴν νὰ φύσεται, στοῦ Λάλη μὴ σταθῆται,
Γιατ' ἔφτασε δὲ μετρούσι μ' δὲ Κόλιας δὲ Πλαπούτας..
Καὶ ἀκόμα δὲ λόγος τούτους νι' ἀκόμα δὲ λόγος λέσι.
Καὶ δὲ γέρω Κόλιας ἔφτασε τὸ μάστορο νὰ τὸν πάρῃ..

Σὲ μιὰ ἐκτετραγεια του δὲ Κόλιας κατὰ ταν Λαλαίων, ἐπιστὶς καὶ ὕδηγησε στὴν Παλούπα αἰχμαλώτους πολλοὺς Τουφουκαλβανούς καὶ ὕδητες ‘Οθωμανίδες. Σχετικὸ μὲ τὴν αἰχμαλωτία αὐτῆ ταν πλεοφάνων κανουμάσιον τοῦ Λάλη, εἶναι τὸ παρακάτω τραγούδι:

Δουνίσσα μὲ τὰ κόρα γερὰ μὲ τὸν δρέπανο
Καὶ σὲ καύμενέ Μπαστούδη μὲ τὰ πολλὰ ιεράσια
Καὶ Λάλη μὲ χανούμισες, μὲ τὶς βαρειὲς κυράδες,
Ποὺ δὲν ἐμπεγεντούσαν τὴ γῆς νὰ τὴν πατήσουν,
Τῶρα πῶς ματαντηφάσαν βαρελανούσαλίστεσ!
Φίρουν βαρελία για ψωμὶ τοῦ Κόλια τοῦ Πλαπούτα...***

‘Οπως ήταν φυσικό, δὲ Κόλιας εἶχε ἀρκετοὺς ἔχθρους καὶ μεταξὺ τῶν ‘Ελλήνων. ‘Εναὶ ἀπ' τοὺς ἔχθρους του αἴτους ήταν μ' δὲ Κ. Τοάκαλης απ' τὰ Κοκορά τῆς Ηραίας. ‘Ο Τσακαλῆς προσπαθοῦσε

μὲ καθὲ τρόπο νὰ διοριστῇ Καπούπασης ἀντὶ τοῦ Κόλια. Μὰ δὲ Κόλιας δὲν ἀφένει κατὰ τέσσοις λογαριασμοὺς ἀνεξόφλητους. Καὶ μιὰ μέρη πήγε στὸ χωριό τοῦ Τσακαλῆ καὶ ταῦτα μὲ τοὺς ἀνθρώπους του. Κατὰ τὴν συμπλοκὴ αὐτῆ, ἔνα δὲ τὰ παλληράμα τοῦ Πλαπούτα, δὲ Λιακόπουλος, σκότωσε τὸν γαμπρὸ τοῦ Τσακαλῆ, Ναφλίδη. ‘Επειτα ἀπ' τὸν φόνο αὐτὸς δὲ Τσακαλῆς δὲν ἐνόχλησε πατὶ τὸν Κόλια.

‘Εχθρὸς τοῦ Κόλια ήταν καὶ δυνατός κλέφτης Θανασᾶς, ὁ δόπος καὶ συγγένειας μαζὶ του. Οἱ Θανασᾶς βρήκε μάπον τὴν εὐκαιρία καὶ ἔκαψε τὸ σπίτι τοῦ Πλαπούτα στὴν Παλούπα. ‘Ο Κόλιας ζήτησε τότε τὴν συνδρομὴ τοῦ Βοεύδα τῆς Καύστανας καὶ πολλούρκης τὸ Θανασᾶς στὴ Ζάσουνα, μέσα στὸ κονάκι τοῦ ‘Αγ. Ο Θανασᾶς πολεμοῦσε ἐπὶ δύο μέρες τὸν Κόλια καὶ τοὺς Τούρκους τοῦ Βοεύδα, ταυποφωμένος μέσα στὸ κονάκι. Τὸ δεύτερο διμέρας ἔστασε τὸ πάτωμα τοῦ κονακιοῦ δὲ Θανασᾶς εἶπε τὸ πόδι του. ‘Ετοι κατώθωσε δὲ Κόλιας νὰ τὸν πάσσηται, δόπος ἀναβρέψει τὴν Παλούπα, δέσμωτος τοῦ Τσακαλῆς. Καὶ δέρωσε τὸν Κόλιας στὸ πάτωμα τοῦ κονακιοῦ, τὴν ίδια ώρα!...***

Στὰ 1819 συνέβη στὸν Κόλια καὶ τὸ ἔξης πολύκροτο ἐπεισόδιο. Οἱ προστοτὶς τοῦ τόπου Κανέλλος Δεληγανῆς πηγαίνουσι στὴν Τρίπολη πήγαν μαζὶ του, ὡς τημητικὴ φρουρά, στὸν γυνό του Κόλια Δημητράκην καὶ Παρασκευᾶν, τὸν Νικηταρά καὶ μερικοὺς ἄλλους. Στὸ γυρού τους, δύοις αὐτοῖς μητρήκαι στὴν ‘Αλωνίστανα, δύοις γύνοταν τὴν ήμερος αὐτὴ τὴν πανηγύρη τῆς ‘Αγίας Παρασκευῆς. Διόφη τοῦ πανηγυριοῦ δύοις είχαν φασίσει στὴν ‘Αλωνίστανα καὶ εὗται ἐπέστησαν Τσούκοι. Οτον τοῦ μαθητῶν αὐτὸς ὁ συνετος Δημητράκης Πλαπούτας είπε στοὺς συντρόφους του νὰ μὴ βροῦν ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ Παν. Δημητραμοπούλου, δύοις ἐψιλοενόντο καὶ νὰ μην βροῦν σύντομα μάπαλη μὲ τοὺς Τούρκους. Ο Νικηταράς δύοις ἐπέστησε τὸν Κόλιας πανηγυρικής πάντας στὸν πάνταν τὸν πάντην.

Μόλις ἐφτασαν δύοις βρήκαν τοὺς Τσούκους νὰ χορεύουν, μαζὶ μὲ τὸν ‘Αγ. τῆς ‘Αλωνίστανας Σαλῆ, τὸν ἐπιτέλογμον ‘Αργαπή τοῦ Μουλαβέλου. Οἱ Δημητράκης ἔγιαλε τότε τὴν κουμπόφορη του καὶ πυροβόλησε σιδών αἴρεσα πρὸς τιμὴν τῶν χορεψίν. Οι Τσούκοι τους πρόστεναν ἀμέσως νὰ χορεψούν καὶ αὐτοὶ, γιὰ νὰ δεῖξουν τὴν πορευητικὴ τευτένην. Ο Δημητράκης δέχτηκε, μήποτε μερός μὲ δεῖξουν νὰ σύρην τὸ χορό. Ενδιαφέρονταν δύοις μὲ τοὺς συντρόφους του τὸν ἀρμανίτηκον, πάντας τοὺς Τουφουκούς νὰ κυριουριοῦνται νὰ τοὺς χτυπήσουν. Ο Δημητράκης είδοτοις ἀμέσως τὸν Τούρκον, δύοις πρόστοις είναντον τους.

‘Επακολούθησε συμπλοκή, βρόντησαν οι πιστολεὶς καὶ μετραφαντανεί παταγάνια!.. Πρότοις λαβώθηκε δὲ Κανέλλης τῆς Αλωνίστανας Σαλῆ, τὸν δύοις δύο μαρμάτα τοῦ Νικηταράδη, τὸν δὲν πρόφτενε τὸν Κόλιας πρόστοις τοῦ Τσούκοι, δύοις μέρησαν αὐτοῖς πρόστοις τους.

‘Επακολούθησε συμπλοκή, βρόντησαν οι πιστολεὶς καὶ μετραφαντανεί παταγάνια!.. Πρότοις λαβώθηκε δὲ Κανέλλης τῆς Αλωνίστανας Σαλῆ, τὸν δύοις δύο μαρμάτα τοῦ Νικηταράδη, τὸν δὲν πρόφτενε τὸν Κόλιας πρόστοις τοῦ Τσούκοι, δύοις μέρησαν αὐτοῖς πρόστοις τους.

‘Επειτα ἀπὸ τὴν παναρία αὐτὴ οἱ ‘Αλωνίστανες θὰ τὴν είχαν ἀσχημά, ἀν δὲν ἐπιαναν τὰς φωναὶς γιὰ νὰ τοὺς παραδούσουν στὶς Τουφουκές ἀρχές. Οι γενναιοὶ δύοις Γροτώνιοι ἔπεισαν τὸν Κόλιας νὰ φύγει στὴν Κεχαράμπητη καὶ σένα Ζουλάγα. Τί ἔποιει νὰ γίνη πλέον; ‘Επειτα τότε δὲ γέρω Κόλιας Πλαπούτας καὶ σένας έβαλε σ' ἐνέργεια τὴν πονηρία του. ‘Υπέδειξε δηλαδή καὶ ἔπισταν δύο φτωχοὺς χωράτες, τὸν Ρόδη καὶ τὸν Τσαποσφύρην, τοὺς κούνη τα κεφάλια καὶ τὰ στελέαν στὴν Τρίπολη, ὡς τὰ κεφάλια της Κοκορά. Στὴν Τρίπολη κρέμασαν τὰ κεφάλια σ' ἓνα πάνταν καὶ κάλεσαν τὸν κόσμον νὰ πάτη να δῆ καὶ νὰ τανιέτη-

